

Historia sztuki

OPIS ARKUSZY EGZAMINACYJNYCH

Arkusze egzaminacyjne z historii sztuki zostały opracowane na dwóch poziomach:

- podstawowym – *Arkusz I* (MHS-P1_1P-102)
- rozszerzonym – *Arkusz II* (MHS-R1_1p-102)

Arkusz I zawierał **28** zadań, zdający mógł uzyskać maksymalnie **100** punktów, egzamin trwał **120** minut.

Arkusz II zawierał **14** zadań, zdający mógł uzyskać maksymalnie **50** punktów, egzamin trwał **180** minut.

Zadania w arkuszach egzaminacyjnych sprawdzały wiadomości i umiejętności określone w trzech obszarach standardów wymagań egzaminacyjnych:

- Wiadomości i rozumienie
- Korzystanie z informacji
- Tworzenie informacji

Zadania w arkuszach egzaminacyjnych sprawdzały wiadomości i umiejętności odpowiadające standardom wymagań:

- Wykazania się znajomością faktów i rozumieniem epok, stylów, kierunków i dzieł ikonograficznych oraz chronologii historii sztuki,
- Wykorzystywania i stosowania wiedzy do opisu i analizy zjawisk artystycznych
- Samodzielnego przedstawiania i oceniania wybranych zagadnień z historii sztuki, formułowania przejrzystej i logicznej wypowiedzi pisemnej .

Do zadań wykorzystano wiele materiałów źródłowych, takich jak: fotografie dzieł rzeźbiarskich i architektonicznych, rysunki detali architektonicznych, plany i rzuty obiektów, ryciny fasad i wnętrz budowli, reprodukcje dzieł wybitnych malarzy, reprodukcje portretów i rzeźb. Materiały te stanowiły podstawę do wyjaśniania, analizowania i oceniania zjawisk artystycznych.

Tegoroczni maturzyści mogli wybrać historię sztuki jako przedmiot dodatkowy na poziomie podstawowym lub rozszerzonym, przy czym większość zdawała egzamin na poziomie rozszerzonym.

Analiza jakościowa

Zestaw zadań egzaminacyjnych z historii sztuki dla poziomu podstawowego składał się z 28 zadań: zamkniętych i otwartych (krótkiej odpowiedzi). Wśród zadań zamkniętych przeważały zadania wielokrotnego wyboru i na dobieranie. Zadania otwarte w arkuszu sprawdzały umiejętność wyjaśniania pojęć, analizowania i oceniania dzieł malarskich, rzeźbiarskich i architektonicznych.

- części testowej, zawierających 12 zadań zamkniętych oraz otwartych krótkiej odpowiedzi,
- części analitycznej, w której należało porównać dwa dzieła sztuki na podstawie barwnych reprodukcji zamieszczonych w arkuszu,
- części syntetycznej, polegającej na napisaniu krótkiego, spójnego wypracowania o charakterze przekrojowym i problemowym na jeden z dwóch tematów. Tematyka zadań w arkuszu obejmowała wszystkie standardy wymagań egzaminacyjnych dla poziomu rozszerzonego. W części testowej konstrukcja zadań była podobna do konstrukcji zadań z poziomu podstawowego, z przewagą pytań na uzupełnianie. Arkusz różnił się jednak sposobem punktowania (zdający otrzymywali jeden lub dwa punkty za rozwiązanie całego zadania).

Arkusz I

W zadaniu umieszczono reprodukcje czterech dzieł malarskich: *Widok Delft* Johanesa Vermeera, *Fabryka w Horta de Ebro* Pabla Picassa, *Stóg siana* Claude'a Moneta, *Ostatnia podróż Temeraire'a* Williama Turnera oraz fotografię *Spiralnej grobli* Roberta Smithsona.

a) nazwiska ich twórców,

b) nazwy kierunków lub grup artystycznych reprezentowanych przez te dzieła.

2

Zadanie 2. (3 pkt)

Wyjaśnij pojęcia z zakresu sztuk plastycznych.

Sprawdzane umiejętności Definiowanie terminów i pojęć z zakresu sztuk plastycznych. (standard I, 2b.1)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,33	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,32	0,42	0,22
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: NEOIMPRESJONIZM jest to kierunek malarstwa postimpresjonistycznego / kierunek, którego przedstawiciele posługiwali się techniką pointyilizmu, / kierunek zapoczątkowany przez Georges'a Seurata / nowy impresjonizm lub impresjonizm naukowy. PERSPEKTYWA POWIETRZNA jest to sposób stworzenia wrażenia przestrzeni w malarstwie poprzez stopniowanie intensywności kolorów (to, co jest dalej, jest mniej intensywne) / zmiany w kolorze wynikające ze stopnia oddalenia przedmiotów od oka, zwłaszcza w odniesieniu do barw ciemnych i zimnych (trójplanowy schemat w obrazach holenderskich, gdzie pierwszy plan jest brunatny, drugi ciepły zielony, a trzeci – zimny niebieski). WALOR jest to stopień jasności / natężenia barwy.			
Komentarz: Zadanie miało na celu sprawdzenie umiejętności definiowania pojęć i terminów z zakresu historii sztuk plastycznych. Zdającym sprawiało trudność nie tylko połączenie wskazanego terminu z odpowiadającym mu terminem w świecie sztuki, ale przede wszystkim jednoznaczne sformułowanie definicji. Podane definicje neoimpresjonizmu były zbyt często ogólnikowe, np. <i>kierunek w malarstwie XIX wieku</i> , <i>kierunek w malarstwie po impresjonizmie</i> , z kolei perspektywę powietrzną definiowano niepoprawnie jako <i>perspektywę z lotu ptaka</i> , natomiast <i>walor</i> określano błędnie jako <i>nakładanie warstwy farb</i> lub <i>zaleta</i> , <i>wartość artystyczna dzieła sztuki</i> . Świadczy to o nieznanym przez maturzystów terminologii z zakresu historii sztuki, a więc słabym opanowaniu standardów egzaminacyjnych.			

Zadanie 3. (3 pkt)

Uzupełnij tabelę, wpisując obok tytułu każdego dzieła nazwę techniki artystycznej, w której dzieło zostało wykonane.

Dzieło	Technika
A. Annibale Carracci, <i>Triumf Bachusa i Ariadny</i> z Palazzo Farnese w Rzymie	
B. Stanisław Wyspiański, <i>Podwójny portret Elizy Pareńskiej</i>	
C. <i>Dobry pasterz</i> (z mauzoleum Galii Placydii w Rawennie)	
D. John Constable, <i>Wóz siana</i>	
E Andrzej Rublow, <i>Trójca Święta</i>	

Sprawdzane umiejętności Rozpoznawanie technik plastycznych zastosowanych w wymienionych dziełach (standard I, 2a.1)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,42	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,42	0,48	0,44
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: A. Annibale Carracci, <i>Triumf Bachusa i Ariadny</i> z Palazzo Farnese w Rzymie, fresk B. Stanisław Wyspiański, <i>Podwójny portret Elizy Pareńskiej</i> , pastel C. Dobry Pasterz (z mauzoleum Galii Placydii w Rawennie, mozaika) D. John Constable, <i>Wóz siana</i> , olej/malarstwo olejne E. Andrzej Rublow, <i>Trójca Święta</i> , tempera			
Komentarz Abiturienti najlepiej znają techniki charakterystyczne dla malarstwa Stanisława Wyspiańskiego i Johna Constable'a. Jednak piszący często błędnie rozpoznawali techniki pozostałych dzieł, np. <i>Dobry Pasterz</i> to „rzeźba bądź malarstwo olejne”, dzieło Rublowa to „fresk lub rzeźba”, zaś dzieła Carracciego pozostają dla wielu całkiem nieznane.			

Zadanie 4. (2 pkt)

Wymienionym malarzom polskim (lub działającym w Polsce) przyporządkuj po jednym gatunku, najbardziej charakterystycznym dla ich twórczości, wybranym spośród podanych poniżej.

Scena religijna, weduta, portret, scena historyczna, pejzaż

Malarze:

- A. Bernardo Belotto zwany Canaletto
- B. Jan Matejko.....
- C. Daniel Schultz.....
- D. Mistrz Opłakiwania z Chomranic.....
- E. Jan Stanisławski

Sprawdzane umiejętności Rozpoznawanie technik plastycznych i przyporządkowywanie ich właściwym autorom (standard I,1a.1)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,65	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,65	0,59	0,92
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: A. Bernardo Bellotto zwany Canaletto- weduta / pejzaż B. Jan Matejko - scena historyczna C. Daniel Schultz - portret / scena religijna D. Mistrz Opłakiwania z Chomranic- scena religijna E. Jan Stanisławski- pejzaż			
Komentarz: Dla zdających zadanie to okazało się umiarkowanie trudne. Najmniej znana okazała się twórczość Daniela Schultza i Jana Stanisławskiego, dlatego większość uzyskała za to zadanie 1 pkt.			

Zadanie 6. (3 pkt)

W zadaniu umieszczono fotografie trzech dzieł rzeźbiarskich: *Dawida* Donatella, *Dyskobola* Myrona i *Apollo i Dafne* Gianlorenza Berniniego.

a) Podaj autorów przedstawionych poniżej dzieł rzeźbiarskich.

b) Uszereguj rzeźby od najstarszej do najmłodszej, wpisując we właściwej kolejności litery, którymi je oznaczono.

Sprawdzane umiejętności Znajomość nazwisk twórców wskazanych dzieł rzeźbiarskich oraz nazw kierunków, które ci artyści reprezentują. (standard I, 1b.1)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,48	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,48	0,39	0,72
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: a) A. Donatello B. Myron C. Bernini b) B A C			
Komentarz: Zadanie okazało się trudne dla maturzystów, którzy niezbyt dobrze opanowali umiejętności rozpoznawania kanonicznych dzieł rzeźbiarskich. <i>Myron</i> jako twórca antyczny na ogół rozpoznawany był bezbłędnie. Często jednak imiona i nazwiska: <i>Fidiasz</i> , <i>Poliklet</i> czy <i>Michał Anioł</i> umieszczano pod rzeźbą Donatella, a dzieło Berniniego mylnie rozpoznawano jako <i>hellenistyczne</i> . W konsekwencji tego błędu podawano nieprawidłową chronologię. Okazuje się, że zdający w niezbyt zadawalającym stopniu opanowali umiejętność odróżniania rzeźby antycznej od renesansowej czy barokowej.			

Zadanie 7. (2 pkt)

W zadaniu umieszczono fotografie dzieł Stanisława Wyspiańskiego

Rozpoznaj postaci przedstawione na witrażach.

Sprawdzane umiejętności Rozpoznawanie postaci występujących w dziele sztuki (standard I, 3.2)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,37	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,37	0,45	0,33
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: 1. Apollo 2. Bóg Ojciec / Bóg			
Komentarz: Zadanie, które miało pokazać stopień zarówno znajomości twórczości jednego z najbardziej znanych polskich artystów, jak i umiejętności rozpoznawania występujących w jego dziełach postaci, okazało się trudne dla uczniów wszystkich typów szkół (przy czym, co			

ciekawe, najłatwiejsze dla liceów profilowanych). Duża liczba maturzystów rozpoznała *Boga Ojca* (witraż z kościoła franciszkanów w Krakowie), choć pojawiały się podpisy *Mojżesz*. Apollo (witraż w Domu Towarzystwa Lekarskiego w Krakowie) identyfikowany był najczęściej jako *Chrystus* lub *anioł*.

Znakomita większość zdających otrzymała za to pytanie 1 punkt

Zadanie 9. (2 pkt)

Podkreśl nazwy trzech dzieł, które powstały w kręgu mecenatu Jagiellonów.

- A. Kaplica Zygmuntowska
- B. Portret Michała Korybuta Wiśniowieckiego Daniela Schultza
- C. Rotunda Najświętszej Marii Panny na Wawelu
- D. Krużganki wawelskie
- E. Kolumna Zygmunta w Warszawie
- F. Pałac na Wodzie w Łazienkach
- G. Hołd Pruski Jana Matejki
- H. Kościół św. Aleksandra w Warszawie
- I. Nagrobek Zygmunta I Bartolomea Berrecci

Sprawdzane umiejętności			
Znajomość mecenatu artystycznego (standard I, 1b.1)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,37	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,38	0,27	0,33
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: <u>A. Kaplica Zygmuntowska</u> <u>D. Krużganki wawelskie</u> <u>I. Nagrobek Zygmunta I Bartolomea Berrecci</u>			
Komentarz: Dla wielu zdających zadanie okazało się bardzo trudne a do typowych błędów zaliczyć można wskazanie <i>Kolumny Zygmunta</i> w Warszawie czy <i>Hołdu Pruskiego Jana Matejki</i> jako dzieł z kręgu mecenatu Jagiellonów. W zadaniach, w których badana była znajomość kontekstu historyczno – kulturowego i społecznego epoki (nie tylko w tym zadaniu), udzielano odpowiedzi nieprawidłowej, notowano także wysoki stopień frakcji opuszczeń. Możliwe, że część zdających nie zna pojęcia mecenatu artystycznego, choć jest ono szeroko omawiane na lekcjach historii i języka polskiego.			

Zadanie 10. (10 pkt)

W zadaniu wykorzystano przekrój pionowy, plan oraz rysunek rekonstrukcji wczesnochrześcijańskiej Bazyliki św. Piotra w Rzymie

Na podstawie poniższych rysunków opis:

- a) plan i układ przestrzenny budowli, podając co najmniej pięć cech (5 pkt)
- b) kompozycję bryły i konstrukcję, podając co najmniej pięć cech. (5 pkt)

Sprawdzane umiejętności
Analizowanie planu, bryły i konstrukcji budowli (standard II, 4.2)

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
10 0,54 10a 0,66 10b 0,43	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	10 0,55 10a 0,66 10b 0,43	10 0,44 10a 0,42 10b 0,45	10 0,52 10a 0,63 10b 0,40
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania a). <ul style="list-style-type: none"> – budowla jest na planie krzyża łacińskiego / planie podłużnym – układ bazylikowy / bazylika – narteks / przedsionek – pięć naw – transept / nawa poprzeczna – absyda – do budowli przylegają dwie budowle na planie koła – budowlę poprzedza prostokątne atrium / atrium – na dziedzińcu widoczne są krużganki. b). <ul style="list-style-type: none"> – bryła rozczłonkowana, charakterystyczna dla budowli wczesnochrześcijańskiej – nawa główna wyższa i szersza od naw bocznych – nawa główna ma własne światło – transept równie wysoki, jak nawa główna – nawy oddzielone rzędami kolumn – kolumny wspierają ściany – zamiast sklepienia otwarte wiązanie dachowe / otwarta więźba dachowa – nawę główną kryje dwuspadowy dach – nawy boczne kryją dachy pulpitowe / jednospadowe – przylegające budowle na planie koła przekryte są kopułami – występuje dzwonnica. 			
Komentarz: Zdający najczęściej nie rozpoznawali budowli umieszczonej na rycinie, często więc ją opisywali, popełniając błędy merytoryczne (<i>grube mury, małe okna, biforia, przed budowlą znajduje się kolumnada</i>). Często wśród odpowiedzi pojawiały się : <i>Bazylika. Nawa główna wyższa i szersza od naw bocznych</i> . Należy pamiętać, że obecność nawy głównej wyższej od naw bocznych jest integralną cechą bazyliki, tak więc podanie owej cechy i określenie budowli mianem bazyliki nie mogą być traktowane jako dwa odrębne punkty analizy Ponadto często nieprawidłowo klasyfikowano poszczególne informacje, umieszczając opis bryły w opisie planu i odwrotnie. Ogólnie jednak tego typu zadania sprawiają uczniom coraz mniej kłopotów,.			

Zadanie 11. (2 pkt)**Uzupełnij poniższe zdania.**

Posąg Mojżesza wykonałw latach 1515–16, w twardym materiale, jakim jest Dzieło to miało zdobić nagrobek papieża:

Obecnie znajduje się w miejscu spoczynku papieża, w kościele San Pietro in Vincoli w Rzymie. Rogi na głowie Mojżesza są symbolem

Sprawdzane umiejętności			
Znajomość twórczości Michała Anioła (standard I, 1b.1)			
Znajomość miast, w których są eksponowane dzieła wskazanych artystów (standard I, 1b.5)			
Rozpoznawanie postaci występujących w dziele sztuki (standard I, 3.2)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,43	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,45	0,27	0,33
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: Posąg Mojżesza wykonał MICHAŁ ANIOŁ / MICHELANGELO BUONARROTI w latach 1515–16, w twardym materiale, jakim jest KAMIEŃ / MARMUR. Dzieło to miało zdobić nagrobek papieża: JULIUSZA II. Obecnie znajduje się w miejscu spoczynku papieża, w kościele San Pietro in Vincoli w Rzymie. Rogi na głowie Mojżesza są symbolem MĄDROŚCI / ŚWIETLISTOŚCI.			
Komentarz: Aby prawidłowo rozwiązać to zadanie, należało wnikliwie zapoznać się z życiorysem i oevre jednego z najwybitniejszych twórców europejskich. Błędne odpowiedzi i duża frakcja opuszczeń świadczą o powierzchownej wiedzy zdających. Niewiele z nich potrafi kojarzyć również fakty historyczne, a jeszcze mniej zna ikonografię biblijną (ostatnie zdanie często pozostawało niedokończone).			

Zadanie 12. (8 pkt)

W zadaniu umieszczono reprodukcje dwóch obrazów: *Portret Saskii w kapeluszu z piórem* Rembrandta van Rijn oraz *Kobietę w kapeluszu* (Portret pani Matisse) Henri Matisse'a.

Porównaj przedstawione poniżej obrazy.

a) Podaj nazwy kierunków reprezentowanych przez każde z dzieł. (2 pkt)

b) Opisz formę obrazów: (6 pkt)

- kompozycję,
- kolorystykę,
- światłościę,
- wyraz dzieła.

Sprawdzane umiejętności			
Rozpoznawanie autorów dzieł oraz czasu ich powstania, a także formułowanie cech stylistycznych. Standard I, 1b, Standard III,1, Standard III,2.			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
12a 0,60 12b 0,73	LO 12a 0,60 12b 0,74	LP 12a 0,50 12b 0,68	T 12a 0,67 12b 0,56
Czynności/kryteria/poziom			
OBRAZ A Rembrandt van Rijn – <i>Saskia w kapeluszu z piórem</i> a. barok b: <u>kompozycja:</u> <ul style="list-style-type: none"> – twarz modelki ujęta w trzech czwartych – postać ujęta w popiersiu – postać wypełnia prawą i środkową część obrazu/asymetryczna – liczne skosy / kierunki diagonalne 			

– kompozycja centralna

kolorystyka:

– szeroka gama barwna

– kolorystyka stonowana

– przeważają barwy: siena, ugry, stonowane czerwienie i błękit/ przewaga barw ciepłych / (barw ziemi)

– przewaga tonacji ciemnej

światłocień:

– światło pada spoza obrazu

– modelunek głęboki/ miękki

– światło wydobywa najistotniejsze elementy obrazu / dominantę

– światło punktowe/luminizm

wyraz dzieła:

– najważniejszym środkiem wyrazu jest światłocień

– nastrój pogodny

– realistyczny sposób obrazowania

– modelka jest uśmiechnięta/ nawiązuje kontakt z widzem

OBRAZ B – Henri Matisse - *Kobieta w kapeluszu* (Portret pani Matisse)

a. fowizm

b:

kompozycja:

– otwarta

– twarz modelki ujęta w trzech czwartych

– postać ujęta w popiersiu

– postać wypełnia środkową część obrazu, dzieląc go w pionie na dwie równe części

– zdynamizowana kierunkami diagonalnymi i duktem pędzla

– różnorodne kierunki kompozycyjne

kolorystyka:

– szeroka gama barwna

– barwy mocno nasycone / żywe

–przeważają intensywne błękity, kontrastujące plamami czerwieni i oranżu/ przewaga barw chłodnych

– przewaga barw chromatycznych

– jasna tonacja barwna

– kolorystyka niezależna od rzeczywistości/ abstrakcyjna/autonomia koloru

światłocień:

– światło nieokreślone

– zawarte w barwie / plama jest syntezą światła i koloru / płytki modelunek

– światło rozproszone

– brak tradycyjnego modelunku światłocieniowego

wyraz dzieła:

– najważniejszymi środkami wyrazu są plamy barwne

– deformacja

– wyrazisty dukt pędzla / wyrazista faktura.

– na twarzy modelki maluje się zaduma

– kontakt wzrokowy modelki z widzem

– kontrast pomiędzy obojętną / smutną twarzą modelki radosną kolorystyką

– dekoracyjność

Komentarz

Jest to zadanie otwarte, w którym maturzyści musieli się wykazać nie tylko znajomością reprodukowanych dzieł sztuki, ale – dokonując analizy – swobodnie posługiwać terminologią z zakresu sztuk pięknych. Najczęściej spotykane błędy dotyczyły określenia epoki. Obraz Rembrandta osadzano w baroku flamandzkim, zaś obraz Matisse'a typowano jako ekspresjonistyczny. Dość dobrze radzono sobie z określeniem kompozycji, barw, światłocienia. Natomiast wielu maturzystów nie rozumie i nie potrafi wyjść poza prosty opis i nie potrafi przedstawić warstwy emocjonalnej, głębszego przesłania dzieła sztuki.

Zadanie 16. (4 pkt)

W zadaniu umieszczono reprodukcję litografii Henri de Toulouse-Lautreca

a) Rozpoznaj przedstawione dzieło. Wpisz poniżej:

- nazwisko autora,
- wiek, w którym dzieło powstało,
- nazwę techniki wykonania,
- nazwę kierunku, z którym wiąże się twórczość tego artysty.

b) Podaj dwie cechy formalne tego dzieła.**Sprawdzane umiejętności**

- a). Rozpoznawanie autora i tytułu dzieła sztuki (standard I 1b.1)
- b). Rozpoznawanie technik plastycznych zastosowanych w wymienionych dziełach (standard I, 2a.1)

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających

0,49

Wskaźnik łatwości zadania**LO****LP****T**

Czynności/kryteria/poziomy

0,48

0,45

0,46

Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

a). – Henri de Toulouse-Lautrec

– XIX w

– litografia barwna / litografia

– postimpresjonizm / secesja / protoekspresjonizm / modernizm/ Art Nouveau

b). Płaska plama barwna / kontur / syntetyczny sposób ujęcia / litera łączona z obrazem / ciepła kolorystyka / duża plama czerni na pierwszym planie / miękka, opływowa linia / kompozycja otwarta / kontrastowa kolorystyka

Komentarz:

To zadanie sprawiło maturzystom wiele problemów. Mylnie rozpoznawano autora i styl dzieła (*Andy Warhol, pop-art*), a także technikę jego wykonania (większość zdających ograniczyła się do stwierdzenia, że mają do czynienia z *plakatem* lub *grafiką*, co nie wystarczało do uzyskania punktu). W konsekwencji wiele osób nie wykonało bądź błędnie wykonało polecenie w podpunkcie b. Stwierdzenia: *występuje kontur, plama barwna* bądź *kontrast* są zbyt ogólne i świadczą o braku znajomości cech sztuki secesyjnej lub powierzchownym przyswajaniu terminów plastycznych.

Zadanie 17. (3 pkt)

W zadaniu umieszczono rysunki planów Bazyliki Św. Piotra w Rzymie autorstwa Donato Bramante oraz Michała Anioła.

- a) Na podstawie planów rozpoznaj budowlę. Podaj jej nazwę oraz nazwę miasta, w którym budowla się znajduje.
b) Podaj nazwiska autorów tych planów.

Sprawdzane umiejętności			
Rozpoznawalność planów słynnych budowli (standard I, 1b,2)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,23	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,24	0,27	0,33
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:			
a). Bazylika św. Piotra w Rzymie			
b). A. Donato Bramante, B. Michał Anioł / Michelangelo Buonarroti			
Komentarz:			
Zadanie, które sprawdzało wiedzę maturzystów na temat dziejów budowy najważniejszego kościoła w Europie, okazało się bardzo trudne (największa frakcja opuszczeń). Zdający nie potrafili rozpoznać nazwisk architektów ani planów przedstawiających kolejne fazy budowy Bazyliki Św. Piotra (typowa błędna odpowiedź to: <i>Andrea Palladio, Villa Rotonda w Vicenzy</i>). W przypadku poprawnej identyfikacji budowli, podawano błędną nazwę miasta (<i>Watykan</i>). Świadczy to o powierzchownej wiedzy nie tylko z zakresu architektury, ale także z geografii i wiedzy o kulturze.			

Zadanie 20. (10 pkt)

W zadaniu przedstawiono fotografie znanych dzieł rzeźbiarskich: *Umierającego Gala* oraz *Postaci spoczywającej* Henri Moore'a

Porównaj rzeźby przedstawione na fotografiach.

- a) Podaj nazwę każdej z rzeźb. (2 pkt)
b) Podaj po trzy cechy stylistyczne formy. (6 pkt)
c) Sformułuj wniosek dotyczący stylu i sposobu ujęcia tematu. (2 pkt)

Sprawdzane umiejętności			
Rozpoznawanie dzieł, czasu ich powstania, formułowanie wniosków dotyczących cech stylistycznych (standard I, 1b, standard III, 1, standard III, 2)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,47	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,47	0,55	0,40
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:			
Rzeźba A: – bryła rozczłonkowana – realistyczny sposób obrazowania / iluzja rzeczywistości dokładne studium anatomiczne – idealizacja			

- odzwierciedlenie uczuć / grymas cierpienia / pathos
- gładko wypolerowana powierzchnia
- harmonia kształtów
- kompozycja dynamiczna

Rzeźba B:

- nierealistyczna, zbliżona do abstrakcji forma
- dalekie analogie z naturą / forma organiczna
- syntetyzm / geometryzacja
- bryła rozczłonkowana
- ażurowość / przenikanie powierzchni zewnętrznych i wewnętrznych
- na powierzchni widoczna faktura
- kompozycja statyczna zdynamizowana ażurami i łukami
- deformacja

Pierwsza z rzeźb reprezentuje realistyczny / mimetyczny sposób wykonania, charakterystyczny dla sztuki antycznej, druga – jest rzeźbą nowoczesną (powstała w XX wieku) o charakterze dalekim od naśladowania natury.

Komentarz:

Zadanie dotyczące rozpoznania i analizowania dzieł rzeźbiarskich okazało się dla maturzystów trudne, szczególnie w podpunkcie c. Abiturienti wykazali się niewielką znajomością dzieł rzeźbiarskich XX wieku, często nie potrafili dostrzec bądź zdefiniować dynamiki kompozycji, stopnia realizmu rzeźby czy też zauważyć różnic fakturowych, co uniemożliwiło im sformułowanie poprawnych wniosków.

Zadanie 22. (3 pkt)

Rozpoznaj dzieło przedstawione na fotografii i podaj:

- a) jego nazwę,
- b) nazwisko autora,
- c) nazwę kierunku, z którym jest związane to dzieło,
- d) termin, którym określa się tego rodzaju układ przestrzenny.

Sprawdzane umiejętności

Rozpoznawanie słynnych dzieł oraz ich autorów oraz nazw kierunków, które ci twórcy reprezentują (standard I, 1b.1)

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,37	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,4	0,24	0,11

Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

- a) *Panna młoda rozbierana przez swych kawalerów, jednak / Wielka szyba*
- b) Marcel Duchamp
- c) dadaizm
- d) obiekt / obiekt o charakterze przestrzennym / kompozycja przestrzenna, instalacja, asamblaż.

Komentarz:

W przypadku tego zadania trudność polegała na zapamiętaniu długiego i dosyć absurdalnego tytułu dzieła oraz prawidłowym podaniu nazwiska autora (pojawiająca się typowa błędna odpowiedź: *Salvador Dali, surrealizm*). W punkcie d). często nie było odpowiedzi lub krótki lakoniczny opis, co świadczy o nieznanym nowoczesnych technik artystycznych. Niewielu uczniów jest w stanie pojąć zasady tzw. „instalacji” w sztuce współczesnej.

Zadanie 24. (3 pkt)

Podaj nazwiska poniżej opisanych artystów.

- A. Był malarzem hiszpańskim pochodzenia greckiego, jednym z najwybitniejszych przedstawicieli manieryzmu. Prawdopodobnie uczył się na Krete u malarza ikon. W 1565 roku udał się do Wenecji, gdzie był przez pewien czas uczniem Tycjana. Po kilkunastu latach osiadł w Toledo. Tam powstały pełne mistycyzmu obrazy o tematyce sakralnej, a także dramatyczne widoki miasta. Charakterystyczne dla jego twórczości są odmaterializowane, wydłużone postacie.
-
- B. Uważa się go za jednego z najwybitniejszych i najbardziej wszechstronnych artystów włoskiego baroku. Przede wszystkim zajmował się rzeźbą i architekturą. W 1629 roku powierzono mu kierowanie budową bazyliki św. Piotra w Rzymie. Tworzył także słynne rzymskie fontanny i nagrobki. Jego twórczość skupia wszystkie cechy sztuki barokowej: dynamizm, ekspresję, łączenie różnych środków wyrazu, teatralizację i efekty iluzjonistyczne.
-
- C. Był rosyjskim malarzem, grafikiem i teoretykiem sztuki. Po ukończeniu prawa w Moskwie kształcił się w Monachium w dziedzinie malarstwa, gdzie wkrótce stał się jednym z przywódców tamtejszej awangardy artystycznej. Współtworzył różne ugrupowania artystyczne, jak np. Der Blaue Reiter. W 1910 roku namalował pierwszą swoją akwarelę abstrakcyjną, charakteryzującą się ekspresją i dekoracyjnością. Po powrocie do Moskwy założył tam między innymi Instytut Kultury Artystycznej. Był wykładowcą rosyjskich i niemieckich uczelni.
-
- D. Uważa się go za najwybitniejszego przedstawiciela francuskiego klasycyzmu. Jego program estetyczny łączył się z ideologią oświeceniową. Na współczesne mu wydarzenia polityczne i społeczne patrzył przez pryzmat historii starożytnej Grecji i Rzymu. Poprzez Nie przypominał o obywatelskich cnotach i postawach moralnych. Był też malarskim kronikarzem najważniejszych wydarzeń historycznych epoki napoleońskiej.
-

Sprawdzane umiejętności			
Znajomość biografii artystycznych wybranych twórców (standard I, 1b.1), rozpoznawanie faktów z ich życia, mający wpływ na ich twórczość (standard I, 1b.4)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,42	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,43	0,27	0,39
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:			
A. Domenico Theotokopulos zw. El Greco / El Greco			
B. Giovanni Lorenzo Bernini / Bernini			
C. Wasily Kandinsky / Kandinsky			
D. Jacques Louis David			
Komentarz:			
Ze względu na ogólnikową i zbyt pobieżną znajomość biografii artystów, zdający wybierali nazwiska twórców przypadkowo i zadanie okazało się dla nich trudne i bardzo trudne.			

Zadanie 26. (4 pkt)

W zadaniu umieszczono fotografie czterech dzieł rzeźbiarskich.

Rozpoznaj rzeźby przedstawione na fotografiach. Wpisz we właściwe miejsca:

- a). nazwę miasta, w którym znajduje się każda z rzeźb,
b). funkcję pełnioną przez każdą z rzeźb.

Sprawdzane umiejętności			
a) Znajomość miast, w których są eksponowane dzieła sztuki (standard I, 1b.5)			
b) Określenie funkcji wymienionych dzieł (standard I, 2b.2)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,49	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,51	0,43	0,33
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:			
A. Arles: rzeźba architektoniczna / relief w portalu / tympanon / funkcja dydaktyczna			
B. Kraków: rzeźba ołtarzowa / kultowa / sakralna			
C. Kraków: nagrobek / funkcja sepulkralna			
D. Padwa: pomnik / rzeźba memmoriatywna (upamiętniająca)			
Komentarz:			
Jak większość zadań otwartych, tak i to charakteryzowało się średnim stopniem trudności, a błędy dotyczyły zarówno określenia miejsc (niewielu zdających rozpoznało Arles i Padwę, zamiast tego pojawiały się: <i>Moissac</i> , <i>Rzym</i>) jak i określenia funkcji ołtarza (zamiast poprawnej pojawiała się odpowiedź: <i>krucyfiks</i>).			

Zadanie 27. (3 pkt)

Jaką dziedzinę artystyczną preferował każdy z podanych polskich (lub działających w Polsce) twórców? Wpisz obok nazwiska artysty nazwę dziedziny artystycznej wybraną spośród podanych poniżej.

Sprawdzane umiejętności			
Przypisanie gatunków plastycznych i technik plastycznych twórcom, którzy się w nich specjalizowali (standard I, 2a. 2)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,42	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,43	0,3	0,5
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:			
A. Dominik Merlini – architektura			
B. Katarzyna Kobro – rzeźba			
C. Władysław Skoczylas – grafika			
D. Xawery Dunikowski – rzeźba			
E. Aleksander Gierymski – malarstwo			
F. Tylman z Gameraen – architektura			
G. Władysław Podkowiński – malarstwo			
Komentarz:			
Zadanie miało charakter otwarty, a jego wysoki poziom trudności wynika z nadal bardzo pobieżnej znajomości sztuki polskiej. Uczniowie, skupiając się na zapamiętywaniu arcydzieł i nazwisk twórców europejskich, zapominają o artystach rodzimych, szczególnie działających w XX wieku.			

Arkusz II

Dla ogółu zdających zadania zestawu egzaminacyjnego z historii sztuki na poziomie rozszerzonym okazały się umiarkowanie trudne, przy czym dla abiturientów liceów profilowanych większość zadań okazała się trudna.

Zadanie 3. (2 pkt)

Rozpoznaj przedstawione na fotografiach dzieła rzeźbiarskie.

a) Podaj ich autorów.

b) Napisz, z jakim wydarzeniem w historii sztuki wiąże się powstanie tych dzieł.

Sprawdzane umiejętności

Znajomość biografii artystycznych wybranych twórców oraz kierunków reprezentowanych przez wskazane dzieła (standard I, 1b.1), rozumienie powiązania i zależności między zjawiskami artystycznymi, miejscem i czasem ich powstania, dostrzeganie i określanie zależności dzieła sztuki od ośrodków kulturotwórczych (standard II 2)

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających

0,22

Wskaźnik łatwości zadania**LO****LP****T**

Czynności/kryteria/poziomy

0,23

0,18

0

Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

a. Filippo Brunelleschi / Brunelleschi i Lorenzo Ghiberti / Ghiberti:

b. Konkurs na drzwi do baptysterium we Florencji (w 1401 r.) / Konkurs na drugie drzwi do baptysterium we Florencji

Komentarz:

Zadanie miało charakter otwarty i polegało zarówno na rozpoznaniu autorów płaskorzeźbionych kwater, przedstawiających scenę *Ofiary Abrahama*, jak i na powiązaniu tych dzieł z przełomowym wydarzeniem z historii sztuki, rozpoczynającym epokę renesansu we Włoszech.

Zadanie okazało się nie tylko jednym z najtrudniejszych dla poziomu rozszerzonego, ale miało także największą frakcję opuszczeń. Zdający często nie kojarzyli Filippa Brunelleschiego z twórczością rzeźbiarską, a ponadto niewielu znało kontekst historyczny powstania płaskorzeźb. Nierzadko pojawiał w punkcie b. podpis: *Drzwi gnieźnieńskie, chrzest Polski 966r.*, świadczący o całkowitej nieznajomości cech stylistycznych rzeźby romańskiej i renesansowej.

Zadanie 4. (4 pkt)

Rozpoznaj dzieła architektoniczne przedstawione na fotografiach. Wpisz we właściwe miejsca:

a) nazwy budowli,

b) nazwę miasta (lub miejscowości), w którym znajduje się każde z dzieł,

c) styl lub wiek, w którym powstało każde z dzieł,

d) dwie główne cechy formy każdego dzieła.

Sprawdzane umiejętności

Identyfikowanie i klasyfikowanie dzieł na podstawie ich cech stylistycznych, opisywanie i wskazywanie elementów formalnych w dziełach architektonicznych (standard I, 1b, II, 3.1)

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,48	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,51	0,33	0,25
<p>Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:</p> <p>A</p> <p>a) Centrum Pompidou</p> <p>b) Paryż</p> <p>c) nowoczesny / współczesny XX w. / high tech / postmodernizm</p> <p>d) estetyka maszyny / funkcjonalizm, duża dowolność w aranżacji i kształtowania wnętrza / umieszczenie na zewnątrz elementów konstrukcyjnych i instalacji / horyzontalizm / barwność i nowoczesność / dużo przeszklonych powierzchni / geometryzacja</p> <p>B</p> <p>a) kolegiata / kościół NMP i św. Aleksego</p> <p>b) Tum / Tum pod Łęczycą</p> <p>c) romanizm /XII w.</p> <p>d) surowość form / proste bryły geometryczne (nazwy tych brył) / grube mury / niewielkie otwory okienne / addycyjność brył / układ bazylikowy / obecność absydy / założenie dwuchórowe</p> <p>C</p> <p>a) Opera / Gmach opery</p> <p>b) Paryż</p> <p>c) historyzm / neobarok / neorenesans i neobarok / eklektyzm /XIX w.</p> <p>d) dynamizm / bogactwo form (bogata dekoracja rzeźbiarska) / dbałość o detal / monumentalizm / łączenie cech różnych stylów / podkreślenie części skrajnych o detal / monumentalizm / łączenie cech różnych stylów / podkreślenie części skrajnych ryzalitami / dekoracyjność</p> <p>Komentarz:</p> <p>Zadanie polegające na rozpoznaniu i bardzo krótkim scharakteryzowaniu absolutnie kanonicznych dzieł architektonicznych okazało się umiarkowanie trudne dla maturzystów szkół ogólnokształcących i trudne dla abiturientów liceów profilowanych. Powszechnie rozpoznawano i określano czas powstania Tumu pod Łęczycą, choć pojawiała się odpowiedź: <i>kościół św. Andrzeja w Krakowie</i>. Jednak większość błędnych odpowiedzi dotyczyła dwóch pozostałych budynków, które pozostały nierozpoznane lub źle opisane. Budynek Centrum Pompidou był rzadko identyfikowany, a w punkcie c. pojawiała się często błędne określenie: <i>konstruktywizm</i> zamiast <i>umieszczenie na zewnątrz elementów konstrukcyjnych</i>. Nieczęsto rozpoznawano i poprawnie datowano także Operę Paryską, a zdający jako cechy stylowe wymieniali elementy konstrukcyjne: <i>kolumny, kopuła, arkady</i>, nie rozpoznawali natomiast charakterystycznego dla architektury dziewiętnastowiecznej kostiumu historycznego.</p>			

Zadanie 5. (2 pkt)

W zadaniu przedstawiono ryciny detali architektonicznych.

Podaj nazwy elementów lub form architektonicznych przedstawionych na ilustracjach.

Sprawdzane umiejętności Rozpoznawanie elementów architektonicznych (standard I, 2b.1)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,48	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,51	0,33	0,13
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: A. Biforium B. Głowica / głowica koryncka / kapitel C. Maswerk D. Portal E. Łuk Triumfalny F. Portyk / fasada			
Komentarz: To zadanie nie wymaga obszernego komentarza. Zdający, jak w latach ubiegłych, nadal nie opanowali umiejętności rozpoznawania podstawowych elementów architektonicznych; nie odnotowano jednak typowych, bądź powtarzających się błędów.			

Zadanie 6. (1 pkt)

Spośród wymienionych poniżej dzieł sztuk plastycznych i architektury podkreśl trzy, które powstały w kręgu mecenatu Stanisława Augusta Poniatowskiego.

- A. Teatr Wielki w Warszawie
- B. Portret Zygmunta Starego Marcelego Bacciarellego
- C. Sala Prospektowa Zamku Królewskiego
- D. Towarzystwo w parku Jeana-Pierra Norblina
- E. Teatr na Wyspie w Łazienkach
- F. Kościół św. Aleksandra w Warszawie

Sprawdzane umiejętności Znajomość mecenatu artystycznego (standard I, 1b.1)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,2	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,21	0,19	0
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: <u>B. Portret Zygmunta Starego Marcelego Bacciarellego</u> <u>C. Sala Prospektowa Zamku Królewskiego</u> <u>E. Teatr na Wyspie w Łazienkach</u>			
Komentarz: To zadanie (podobnie jak zadanie 3.) okazało się bardzo trudne zarówno dla uczniów szkół ogólnokształcących jak i liceów profilowanych, i posiadało największą frakcję opuszczeń w arkuszu z poziomu rozszerzonego. Zdający wykazali się dużą nieznajomością epoki stanisławowskiej, szczególnie dzieł malarskich. Ponadto maturzyści nie odróżniają klasycyzmu osiemnastowiecznego od neoklasycyzmu 1 połowy XIX wieku, dlatego często mylnie zaznaczali odpowiedzi: A i F.			

Zadanie 7. (2 pkt)

W zadaniu umieszczono pięć reprodukcji dzieł malarskich

Rozpoznaj obrazy przedstawione na fotografiach. Wpisz we właściwe miejsca:

- a) nazwiska ich twórców,
b) nazwy stylów lub kierunków, które reprezentują.

Sprawdzane umiejętności Znajomość twórców reprodukowanych dzieł oraz nazw kierunków i stylów, które ci twórcy reprezentują (standard I, 1b.1)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,39	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,43	0,23	0
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: A. a) Piotr Michałowski, b) romantyzm B. a) Henri de Toulouse-Lautrec, b) postimpresjonizm / secesja / Art Nouveau C. a) Piero della Francesca, b) renesans / quattrocento D. a) Rembrandt van Rijn, / b) barok E. a) René Magritte, b) surrealizm			
Komentarz: Zastanawia tak niski wskaźnik łatwości w tym zadaniu, ponieważ polecenie dotyczyło dzieł absolutnie kanonicznych. Barokowy <i>Autoportret</i> Rembrandta rozpoznawano jako dzieło Rubensa, natomiast portret <i>Señki</i> czołowego polskiego romantyka, Piotra Michałowskiego, określano jako dzieło z epoki realizmu. Zdający ewidentnie mylą realizm wykonania z realizmem – kierunkiem II połowy XIX wieku.			

Zadanie 8. (1 pkt)

W zadaniu umieszczono reprodukcję Piety z Avignon

Wykonaj polecenia dotyczące dzieła przedstawionego na ilustracji.

- a) Określ temat dzieła.
b) Podaj imiona czterech postaci spośród przedstawionych na obrazie.

Sprawdzane umiejętności Rozpoznawanie postaci występujących w dziele sztuki (standard I,3.2)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,43	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,45	0,38	0
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: a) Pieta/ Oplakiwanie b) Matka Boska / Maria, św. Jan Ewangelista (Jan), św. Maria Magdalena, Chrystus, Jean de Montagnac			
Komentarz: Zadanie miało charakter otwarty i dotyczyło rozpoznania motywu religijnego oraz podstawowych postaci ikonografii chrześcijańskiej. Często pojawiały się błędne odpowiedzi zarówno dotyczące punktu a). <i>Zdjęcie z krzyża</i> zamiast <i>Pieta</i> , jak i b). wpisywano <i>Jan Chrzyciel</i> zamiast: <i>Jan Ewangelista</i> oraz <i>Fundator</i> zamiast: <i>Jean de Montagnac</i> . Odpowiedzi te wskazują na mało zadawalającą znajomość ikonografii chrześcijańskiej, a także na znikome przygotowanie do analizy dzieła sztuki.			

Zadanie 9. (1 pkt)

Wymienionym malarzom holenderskim i flamandzkim przyporządkuj nazwy gatunków najbardziej charakterystycznych dla ich twórczości, wybierając spośród podanych poniżej.

Pejzaż, portret, scena religijna, scena rodzajowa, martwa natura

Willem Claesz Heda

Jacob van Ruisdael

Anton van Dyck

Jacob Jordaens

Sprawdzane umiejętności Rozpoznawalność technik plastycznych i przyporządkowywanie ich właściwym autorom (standard I, 1a.1)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,38	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,39	0,33	0,25
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: Willem Claesz Heda – martwa natura Jacob van Ruisdael – pejzaż Anton van Dyck – malarstwo portretowe Jacob Jordaens – sceny rodzajowe/sceny religijne			
Komentarz: Zadanie okazało się trudne dla dużej części zdających, przy czym nie zauważono typowych czy powtarzających się błędnych odpowiedzi, stąd można przypuszczać, że zdający po prostu nie utrwalili dostatecznie wiedzy na temat flamandzkiego i holenderskiego baroku.			

Zadanie 12. (2 pkt)

Wykonaj polecenia dotyczące dzieła przedstawionego na ilustracji.

a) Podaj:

- nazwisko autora,
- tytuł dzieła,
- nazwę kierunku, który zapoczątkowało to dzieło.

b) Określ technikę wykonania.

c) Określ źródło inspiracji autora.

Sprawdzane umiejętności a). Rozpoznawanie autora i tytułu dzieła sztuki (standard I 1b.1) b). Rozpoznawanie technik plastycznych zastosowanych w wymienionych dziełach (standard I, 2a.1) c). Rozumienie zależności między myślą estetyczną epoki i formą dzieła (standard II, 3.2)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,56	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,56	0,51	0,5
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: a) – Richard Hamilton / Hamilton			

– Co właściwie sprawia, że dzisiejsze mieszkania są tak odmienne, tak pociągające / *Just What Is It That Makes Today Homes so Different, so Appealling*

– pop art

b) kolaż/fotomontaż

c) kultura masowa / rzeczywistość lat 50. XX w. / wytwory mediów lat 50. XX w. / dadaizm / reklama/komercja / konsumpcjonizm

Komentarz:

Zadanie okazało się średnio trudne z dwóch powodów: zdającym sprawia trudność zapamiętywanie długich, wieloczłonowych tytułów dzieł, ponadto często jedynym rozpoznawanym przez nich artystą pop-artu jest Andy Warhol i to jego, zamiast Richarda Hamiltona, najczęściej wymieniali.

W podpunkcie b. często jako technikę wymieniano plakat, a w podpunkcie c. pojawiały się krótkie lakoniczne opisy dzieła, co świadczyło zarówno o niezrozumieniu polecenia, jak i o nieznajomości realiów epoki.

CZĘŚĆ II. ANALIZA PORÓWNAWCZA

Zadanie 13 (20 pkt)

W zadaniu umieszczono reprodukcje obrazów Bernarda Bellotto zw. Canaletto, *Krakowskie Przedmieście*, 1767-1768 (olej na płótnie) oraz Jana Stanisławskiego, *Perugia o zmroku*, ok. 1895 (olej na tekturze, 15,5 x 22,5 cm)

Przeanalizuj strukturę formy obrazów A i B według podanych punktów:

A. Kompozycja (6 pkt)

B. Kolorystyka (4 pkt)

C. Światłocień (4 pkt)

D. Ekspresja (wyraz) (4 pkt)

E. Krótkie wnioski końcowe (2pkt)

A. kompozycja (6 pkt)

Sprawdzane umiejętności			
Porównywanie kompozycji dzieł (standard III 4, III 1)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,61	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,63	0,52	0,5
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania: obraz A <ul style="list-style-type: none"> ▪ kształt pola obrazowego – prostokąt poziomy, ▪ obraz dzieli linia horyzontu, która przebiega poniżej połowy wysokości, ▪ budynki skupione na dole – na górze niebo, ▪ ponad linię horyzontu wyrasta architektura z lewej i prawej strony obrazu, ▪ harmonia kierunków, ▪ kompozycja statyczna zdynamizowana diagonalami i sztafażem, ▪ kompozycja asymetryczna, ▪ zarówno architektura ulicy, jak i przemieszczające się postacie przechodniów nadają 			

charakteru kompozycji luźnej,

- kompozycja zamknięta masywem budynków z lewej, otwierająca się ku prawej / kompozycja otwarta,
- kompozycja wieloplanowa / z wyodrębnionymi planami / przestrzenna,
- przestrzeń wyrażona za pomocą perspektywy linearnej / zbieżnej / geometrycznej oraz perspektywy powietrznej,
- brak zaznaczonego centrum,
- węduta ze sztafażem

obraz B

- kształt pola obrazowego – prostokąt poziomy,
- obraz dzieli linia horyzontu, która przebiega powyżej połowy wysokości obrazu,
- ponad linię horyzontu wyrastają budynki w centralnej i prawej części obrazu,
- w kompozycji przeważają pion i linie ukośne, utworzone przez wyrastające na wzgórzu budynki / dynamizm kompozycji,
- zmasowane budynki miejskie na wzgórzu sprawiają wrażenie kompozycji zwartej,
- kompozycja otwarta,
- kompozycja wieloplanowa / dwuplanowa z wyodrębnionymi planami / plany w układzie spiętrzonym / dosyć płaska,
- przestrzeń wyrażona za pomocą perspektywy malarskiej (barwnej),
- kompozycja asymetryczna,
- wyraźnie podkreślone centrum/kompozycja centralna.

Komentarz:

Analiza kompozycji obu dzieł okazała się zadaniem trudnym. Zdający używali często nieprecyzyjnych terminów plastycznych, nie potrafili określić, czy dana kompozycja jest otwarta czy zamknięta, jedno czy wieloplanowa. W tym punkcie znacznie łatwiejsze do analizy okazało się dzieło Canaletta ze względu na jasno wyznaczone kierunki i użycie perspektywy zbieżnej, rozpoznawalnej przez zdających.

B. kolorystyka (4 pkt)

Sprawdzane umiejętności

Porównywanie kolorystyki dzieł (standard II 4, III 1)

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,59	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,62	0,42	0,56

Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

obraz A

- wykorzystano zarówno barwy ciepłe, jak i chłodne, / szeroka gama barwna,
- barwy bardziej intensywne na pierwszym planie, rozmyte na dalszym,
- występują: ugry, siena, żółcienie, cynober i ciepłe szarości, tylko w partii nieba delikatne, nieznaczne błękity / występują barwy ziemi
- barwy stonowane,
- przeważają ciepłe ugry i cynober / przewaga barw ciepłych
- występują dosyć wyraźne kontrasty walorowe,

- brak silnych kontrastów temperaturowych,
- plany barwne nie są zróżnicowane wg reguł perspektywy malarskiej,
- występują barwy lokalne.

Obraz B

- szeroka gama barwna (barwy ciepłe i chłodne),
- autonomia barwna światła i cienia,
- barwy intensywne/nasycone,
- na pierwszym planie widoczne ciepłe barwy: siena i umbra, przechodzą dalej w ciepłe ugry, oranże i cynober, a w partii nieba dominują błękity przechodzące w górnej krawędzi obrazu w różę,
- zestawienie barw czystych i złamanych/ barwy czyste,
- pod względem kolorystyki dominują oranże i cynober,
- występują kontrasty walorowe,
- kontrasty temperaturowe tworzą namalowane w ciepłych barwach budynki na tle chłodnego nieba,
- kontrasty dopełnieniowe (symultaniczne),
- plany barwne w zasadzie są zróżnicowane wg reguł perspektywy malarskiej,
- w obrazie zauważalny jest prymat gry barwnej nad innymi czynnikami budowy obrazu,
- relatywizm barwny.

Komentarz:

Zadanie okazało się stosunkowo trudne również dla absolwentów szkół plastycznych. Okazuje się bowiem, że – posiadając praktyczne umiejętności – zdający posługują się często nieprecyzyjnym językiem, np. używając określeń: *kolory rozmyte, jednolita gama barwna*. Często opisywane barwy łączą ze zjawiskiem światła: *barwy jasne, ciemne plamy barwne*. Często też w analizie obrazu B pojawia się błędny termin *impast*, odnoszący się do techniki malowania, a nie do właściwości barw. Niewielu zdających dostrzegło i poprawnie nazwało kontrasty kolorystyczne.

Światłocień (4 pkt)

Sprawdzane umiejętności			
Porównywanie światłocienia i modelunku dzieł (standard II 4, II 1)			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,52	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,55	0,35	0,31
Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:			
obraz A			
<ul style="list-style-type: none"> ▪ źródło światła poza obrazem, ▪ światło pada z prawej strony, ▪ światło naturalne zachodzącego słońca / scena popołudniowa, ▪ wyrazisty światłocień, który nadaje całemu pejzażowi realizmu, ▪ światłocień głęboko modeluje formy, /twardy modelunek, ▪ cienie światła rozkładają się w bardzo konsekwentny sposób (budynki z prawej strony ulicy pozostają w cieniu, z lewej – oświetlone, 			

- ciepłe światło,
- alternacja planów świetlnych.

Obraz B

- źródło światła poza obrazem,
- kierunek padania światła trudny do określenia,
- światło naturalne, prawdopodobnie zachodzącego słońca,
- światłocień mało znaczący,
- światłocień płytko modelujący formy,
- cienie i światła rozkładają się, gdzieś widoczne są refleksy światła,
- ciepłe światło,
- synteza światła i barwy, światło eksponuje maszyn architektoniczny w centrum obrazu.

Komentarz:

Maturzyści względnie łatwo zaobserwowali światłocień na obrazie A, precyzyjnie i szczegółowo opisywali kąt jego padania i modelowanie form, jednakże brak aparatu pojęciowego spowodował, że używali określeń lakonicznych lub nieprecyzyjnych. Szczególnie trudna okazała się pod tym względem analiza dzieła Stanisławskiego. Niewielu abiturientów dostrzegło syntezę światła i koloru.

D. Ekspresja (wyraz) (4 pkt)**Sprawdzane umiejętności**

Formułowanie wniosków- syntetyzowanie spostrzeżeń dotyczących analizy porównawczej dzieł (standard III 2).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
0,61	LO	LP	T
Czynności/kryteria/poziomy	0,62	0,56	0,5

Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:**Obraz A**

- podstawowym środkiem budowy obrazu jest rysunek / graficzność (linearyzm) dzieła i podporządkowany mu kolor,
- obraz malowany realistycznie / wierne naśladowanie natury,
- dukt pędzla niewidoczny / zatarty, gładka faktura,
- szczegółowość ujęcia,
- harmonia,
- spokój,
- poprzez sztafaż opis życia codziennego Warszawy doby Stanisława Augusta.

Obraz B

- podstawowym środkiem budowy obrazu jest barwna plama, miękko wtapiająca się w tło,
- deformacja,
- obraz malowany syntetycznie,
- ujęte jest tylko ogólne wrażenie / wrażeniowość,
- obraz bardzo malarski, wyraziste ślady szerokiego pędzla / impasty / malowany swobodnie / gęstą farbą,

- brak troski o szczegóły,
- klimat i nastrój poetyckiej nostalgii,
- subiektywizm ujęcia tematu.

Komentarz:

Jest to zadanie, w którym uczniowie mogli zawrzeć krótkie wnioski na temat nastroju, wewnętrznego przekazu dzieł. Mimo że niektóre odpowiedzi były zbyt ogólnikowe, okazało ono się najłatwiejsze ze wszystkich zawartych w arkuszu.

E. Krótkie wnioski końcowe (2pkt)**Sprawdzane umiejętności**

Formułowanie wniosków- syntetyzowanie spostrzeżeń dotyczących porównawczej analizy dzieł. (standard III 2)

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających

0,46

Wskaźnik łatwości zadania**LO****LP****T**

Czynności/kryteria/poziomy

0,48

0,38

0

Poprawny zapis rozwiązania / Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

Obydwa obrazy są wedutami. Pierwszy jest przykładem osiemnastowiecznej drobiazgowo malowanej weduty / obraz powstał w epoce klasycyzmu (stanisławowskiej), a drugi z wymienionych jest charakterystyczny dla okresu Młodej Polski / modernizmu / malarstwa powstającego u schyłku XIX wieku / na przełomie XIX i XX wieku / w nurcie impresjonistycznym i / lub symbolicznym.

Komentarz:

Bardzo niewielu uczniów wykonało poprawnie zadanie. Nieliczni rozpoznali w analizowanych obrazach weduty. Również niewielu zdających poprawnie rozpoznało styl analizowanych dzieł. Maturzyści nie potrafili przypisać kierunku do obrazów, nawet nie kojarzą twórczości Canaletta z klasycyzmem, a przecież to elementarna wiedza, tym bardziej, że dzieła są datowane. Często pojawiało się stwierdzenie, że *obraz Canaletta jest tak realistyczny, że posłużył jako wzór w trakcie odbudowy Warszawy po II wojnie światowej, a obraz Stanisławskiego jest nierealistyczny*.

Dzieło Stanisławskiego okazało się nieco prostsze w opisie, zwłaszcza, że model odpowiedzi dopuszczał użycie ogólnego i pojemnego określenia „w nurcie symbolicznym”. Ale, niestety, sformułowanie „Młoda Polska” padało w pracach bardzo rzadko.

Formułowane wnioski były często zbyt obszerne, odpowiedzi narracyjne i mało spójne, co wskazuje na fakt, że zdający nie potrafili syntetyzować swojej wiedzy.

CZĘŚĆ III Wypracowanie (10 pkt)**Temat 1:**

Na podstawie czterech, innych niż zamieszczone w arkuszu, wybranych dzieł wykonanych przez różnych autorów, przedstaw różnorodne sposoby ukazywania obrazu miasta w sztuce.

Temat 2:

Na podstawie czterech wybranych dzieł, innych niż zamieszczone w arkuszu, wykaż, na czym polegało nowatorstwo sztuki impresjonistów.

Sprawdzane umiejętności

Pisanie tekstu o odpowiedniej strukturze i konstrukcji. Wykazanie się znajomością faktów z dziedziny historii sztuki, znajomością terminologii z zakresu sztuk plastycznych i ich periodyzacji, umiejętnością selekcjonowania, kojarzenia i łączenia informacji w logiczny i klarowny sposób. Wykorzystanie wniosków z analizy formalnej i ikonograficznej dzieła. Umiejętna interpretacja treści dzieła. Ocenianie i wartościowanie zjawisk artystycznych. Wskazywanie kontekstów historycznych i kulturowych związanych z opisanym tematem. Sprawne posługiwanie się polszczyzną. (standard III 2,3)

Lp.	Oceniane kryteria	Liczba pkt	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
1.	Konstrukcja wypowiedzi	2	0,6	0,62	0,45	0,38
2.	Trafność przytoczonych przykładów i umiejętność ich omówienia w związku z tematem (sposób werbalizowania wrażeń wizualnych)	4	0,44	0,28	0,24	0,13
3.	Znajomość materiału historyczno-artystycznego	2	0,62	0,65	0,51	0,21
4.	Terminy i pojęcia	2	0,65	0,68	0,52	0
5.	Język i styl	1	0,91	0,92	0,88	0,5

Przykładowy poprawny zapis rozwiązania:

Kryterium 1: Prace wysoko ocenione charakteryzowała właściwa kompozycja: układ trójdzielny, zachowane proporcje między poszczególnymi częściami, logiczny dobór poprawnych merytorycznie argumentów; klarowny wywód.

Kryterium 2: W pracach wysoko ocenionych dokonana została poprawna i pełna analiza formalna i treściowa wskazanej w temacie liczby dzieł. Zdający, zgodnie z tematem, przytoczył i omówił konkretne przykłady dzieł, nie popełniając przy tym rażących błędów w pisowni nazwiska autora i tytule dzieła.

Kryterium 3: Zdający wykazał się bardzo dobrą znajomością opisywanego okresu – ukazał ludzi, fakty, wydarzenia, daty, kierunki, style i tendencje oraz ich wpływ na indywidualny styl artysty.

Kryterium 4: W pracach wysoko ocenionych zawarta została poprawna, różnorodna terminologia związana z opisem dzieł architektury i sztuk plastycznych, używana swobodnie we właściwym kontekście.

Kryterium 5: Język komunikatywny, pozbawiony rażących błędów.

Komentarz:**Temat 1:**

Temat okazał się dość trudny, na co wskazuje mniej liczny jego wybór w porównaniu z wyborem tematu drugiego. Najczęstszym błędem popełnianym przez maturzystów w pracach nisko ocenionych były niepoprawnie wymienione tytuły dzieł, brak nazwisk twórców. Często też omawiano mniej przykładów, których liczba była wskazana w temacie, brakowało poprawnej analizy formalnej i/lub analizy treści dzieł. Z kolei zdarzały się prace, które zawierały imponujące liczby przytoczonych dzieł sztuki, co świadczyłoby o dużej ogólnej wiedzy zdającego, natomiast w tychże pracach brakowało pogłębionej analizy. Na niską punktację odpowiedzi do tego zadania składało się również niezrozumienie polecenia. Zdający zamiast

opisywać *różnorodne sposoby ukazywania miasta w sztuce*, opisywali rozwój miast jako takich.

Temat 2:

Mimo pozornej łatwości tematu i, wydawałoby się, powszechnego zainteresowania impresjonizmem, temat okazał się dosyć trudny dla zdających. Podobnie jak w temacie 1. zdający mieli trudności z przytoczeniem poprawnej ilości dzieł, często popełniali poważne błędy w pisowni nazwisk artystów oraz tytułów obrazów. Zdarzało się, że analizowali dzieła spoza ram chronologicznych, określonych w temacie. Ponadto maturzyści wykazywali brak podstawowej wiedzy historycznej i umiejętności osadzenia omawianych dzieł w szerszym kontekście kulturowym epoki.

Wnioski wynikające z analizy jakościowej zadań

Dla ogółu zdających zadania zestawu egzaminacyjnego z historii sztuki na poziomie rozszerzonym okazały się umiarkowanie trudne, przy czym dla abiturientów liceów profilowanych większość zadań okazała się trudna.

Ponieważ egzamin z historii sztuki nie mógł być wybrany w tym roku jako egzamin z przedmiotu obowiązkowego, dało się zaobserwować pewną polaryzację wyników, wynikającą najprawdopodobniej z wyboru przyszłego kierunku kształcenia. Prace zdających w dużej części były albo bardzo dobre (jeśli, jak można przypuszczać, wybór egzaminu pokrywał się z dalszym etapem nauki), albo bardzo słabe (jeśli o wyborze historii sztuki jako przedmiotu dodatkowego decydował nie wybór studiów, ale chęć sprawdzenia swojej wiedzy i umiejętności w tym zakresie). Żadnemu ze zdających nie udało się uzyskać maksymalnej liczby punktów (świadectwa z najwyższym wynikiem otrzymali finaliści i laureaci Olimpiady Artystycznej – sekcja plastyki).

Łatwe okazały się dla maturzystów pytania testowe lub na dobieranie, sprawdzające umiejętność rozpoznania twórców kanonicznych, podstawowych dzieł malarstwa i architektury oraz znajomość miast, w których te dzieła są eksponowane. Najwięcej trudności sprawiły natomiast pytania o charakterze otwartym lub na uzupełnianie. Zdający nadal nie opanowali w dobrym stopniu umiejętności posługiwania się terminami plastycznymi. Trudność sprawiało im nie tylko połączenie wskazanego terminu z odpowiadającym mu zjawiskiem w świecie sztuki, ale przede wszystkim poprawne, jednoznaczne sformułowanie definicji. Problemem maturzystów było także przyporządkowanie dzieł odpowiedniemu stylowi, określenie funkcji oraz cech charakterystycznych tychże dzieł. W zakresie znajomości prac malarskich trudne okazały się zarówno zadania sprawdzające znajomość technik artystycznych, jak również te, które badały wiedzę z zakresu ikonografii biblijnej oraz biografii znanych twórców. Z kolei w zakresie znajomości architektury najwięcej błędów popełniano przy rozpoznaniu planów, poprawnym nazwaniu elementów konstrukcyjnych i zdobniczych. Ponadto przygotowując się do egzaminu, maturzyści powinni zwrócić większą uwagę na znajomość historii i szeroko pojętej kultury, aby pytania dotyczące np. przełomowych momentów w historii sztuki oraz mecenatu artystycznego nie stanowiły dla nich problemu. Odpowiedzi do zadań sprawdzających wiedzę i umiejętności w zakresie identyfikowania i szeregowania znanych dzieł pochodzących z XX wieku świadczą o tym, że w trakcie przygotowania do egzaminu maturalnego zdający nadal często kończą edukację na XIX stuleciu.

W analizach porównawczych i wypracowaniach zauważono większą dbałość o stronę stylistyczną i kompozycyjną wypowiedzi, coraz mniej pojawia się rażących błędów ortograficznych w pisowni nazwisk i tytułów. Gorzej niestety wypada kwestia użycia poprawnej terminologii z zakresu zjawisk artystycznych oraz znajomość materiału historyczno-artystycznego. Zdający powinni również popracować nad wykształceniem w większym stopniu umiejętności syntetycznego ujęcia, tworzenia krótkiego i zasadniczego résumé.

Zdający muszą pamiętać, że aby uzyskać satysfakcjonujący ich wynik z egzaminu, powinni:

- znać standardy wymagań egzaminacyjnych,
- udzielać odpowiedzi zgodnie z poleceniem w zadaniu,
- opanować i stosować niezbędną specjalistyczną terminologię,
- posiadać szeroką wiedzę w zakresie historii, geografii i literatury (także obcej) oraz szeroko rozumianej kultury,
- wykazać się dużą erudycją, którą nabyć można jedynie po wpływie stosownej lektury i czynnego uczestnictwa w kulturze.